

Reflexions des del COIB respecte a l'abordatge de les conductes de risc en joves de 12 a 18 anys en el programa MIRA-T'HO BÉ de la web del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

En motiu dels treballs d'implementació del programa interdepartamental Salut i escola proposem consensuar, entre tots els departaments, la direcció o criteris d'abordatge al col·lectiu dels nostres joves per oferir una línia d'actuació sòlida i unificada que contribueixi a la possible millora de la seva eficàcia. L'adaptació a les característiques i necessitats de salut dels adolescents d'avui en dia, la no dispersió i la continuïtat en l'atenció, són element claus per parlar d'educació. És dir, per aconseguir en els joves els canvis positius esperats.

És per això, que el Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, representant el col·lectiu d'infermeres de la demarcació de Barcelona i agents de salut directament relacionats en l'abordatge a les necessitat del col·lectiu d'adolescents, ha volgut fer un seguit de reflexions respecte la documentació publicada a la pàgina web del Departament d'Interior, concretament en la prevenció de conductes de risc en joves de 12 a 18 anys i que planteja el programa: Mira t'ho bé. Aquest document té com a única intenció contribuir a l'eficàcia de l'esmentat programa.

En primer lloc caldria estudiar quins són els -problemes de salut prioritari- d'avui en dia. Proposem invertir els anunciats i dir que els problemes de salut són: la manca d'habilitats socials, la manca de capacitats, la manca d'hàbits saludables, la baixa tolerància al fracàs, la baixa autoestima o la manca de presa de decisions saludables. Aquest seguit de problemes de salut comportarien els problemes de salut actualment anunciats com són les drogodependències, els embarassos no desitjats, els suïcidis, el contagi de MTS i un llarg etcètera.

En segon lloc aquest canvi permetria treballar a partir de problemes de salut amb -un enfocament centrat en l'individu o la persona- i no en els problemes de salut més lligats a la concepció de malaltia.

En tercer lloc aquest canvi d'enfocament, no significa forçosament un canvi de continguts dels programes ja existents, però sí un canvi en el seu abordatge aportant certa novetat. El factor novetat, seria el primer pas per evitar aquelles expressions tan i tan sentides com, altre vegada el rollo de la SIDA o del preservatiu o això ja ho sabem. A més, permetria afrontar, per part dels professionals, la desconexió automàtica, la manca d'atenció i l'avorriment, del jove. Tots sabem que començar "amb bon peu" és important en totes les coses de la vida, però podríem assegurar que és essencial per poder establir qualsevol comunicació entre els docents i la població discent adolescent. Aquest plantejament podria ser el primer pas per canviar la relació que sembla haver-se imposat entre a més informació, més conductes de risc (Exemple: Embarassos en adolescents)

En quart lloc, treballar a partir de programes titulats "Aprendre a dir No"; "Com comunicar-se"; "Aprèn a prioritzar"; "Fes créixer la teva autoestima"; "T'ensenyem a decidir" o similars, sense el referent de les drogues, la sida o els embarassos, -ni en l'enunciat ni en el contingut del programa- seria quelcom a experimentar. Tot l'aprenentatge assolit per l'adolescent l'ajudarà a respondre d'una manera més saludable front les diferents situacions de vida i molt característiques d'aquesta etapa del seu cicle vital, com una relació sexual esporàdica, un fracàs escolar, un oferiment de drogues, la pressió de grup o una situació de violència de gènere.

Finalment, aquest plantejament senyala molt directament a l'Educació per a la Salut (EpS) com estratègia de treball d'elecció que ha de passar definitivament de -ser teoria a ser pràctica-. L'EpS s'entén com un procés de responsabilització de l'individu amb el fi que adquireixi els coneixements, les actituds i els hàbits bàsics per a la defensa de la promoció de la salut individual i col·lectiva. És a dir, com un intent de responsabilitzar a l'alumne i de preparar-lo, per que poc a poc, adopti un estil de vida el més sa possible i unes conductes positives de salut (referència, Generalitat de Catalunya, 1984)

Per tant és a partir de l'èmfasi en les capacitats, les actituds i els hàbits de la persona que volem evitar les conductes de risc dels adolescents que tan i tan preocupen a la societat.

“Potser no cal parlar de drogues per aconseguir que l'adolescent digui NO quan n'hi ofereixin”

Document elaborat per la infermera Gisel Fontanet i Cornudella, adjunta a la Direcció de Programes del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona.

Barcelona, 10 de gener de 2005